

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.170/2015/5.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az 1000-es számú Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 29.P.85.167/2013. számon indult és a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.633.731/2013/3. számú jogerős közbenső ítéletével befejezett perében a jogerős közbenső ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot a kereset összezszerűségének tárgyában újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasító rendelkezését meghaladóan hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság 4. sorszámú ítéletének megváltoztatásával megállapítja, hogy a perbeli szerződés 3.8. pontja érvénytelen.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 95.400 (kilencvenötezer-négyszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az alperes 983.000 (kilencszáznolcvan-háromezer) Ft illeték visszatérítésére jogosult.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és F J P - a továbbiakban: adósok - valamint az alperes - a továbbiakban: hitelező - 2008. április 24-én kölcsönszerződést kötött, mely alapján az alperes 136.211 CHF összegű kölcsönt

nyújtott az adósok részére. A szerződés 1.3.8. pontja értelmében az adósok tudomásul veszik, hogy a hitelező a kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok forduló napján, a kezelési költség és egyéb, a hitel igénybevételével kapcsolatos díjak, jutalékok, költségek mértékét pedig bármikor, a pénzpiaci viszonyok változásától függően jogosult egyoldalúan - külön szerződésmódosítás nélkül - megváltoztatni.

A szerződés 1.4.7.1. pontja szerint az adós az őt terhelő, a kölcsön devizanemében meghatározott fizetési kötelezettségeket, azok forint ellenértékének átutalásával köteles teljesíteni. A fizetési kötelezettségét az adós legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon köteles teljesíteni.

A felperes módosított keresetében a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § /1/ bekezdés c) és d) pontjai alapján semmis, kérte továbbá a szerződéskötés előtti állapot helyreállítását azzal, hogy a bíróság kötelezze az alperest 9.167.563 Ft és járulékai megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem tartalmazza a deviza eladási és vételi árfolyam alkalmazásából eredő költség éves %-os formában történő feltüntetését, valamint egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó szerződéses rendelkezés nem tesz eleget a Hpt. 213. § /1/ bekezdés d) pontjában írt követelményeknek.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a Hpt. hivatkozott rendelkezései alapján nem volt megállapítható a felek közötti kölcsönszerződés érvénytelensége az ott rögzített okok fennálltának hiányában.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a felek közötti kölcsönszerződés érvénytelensége folytán a felperest a szerződéskötést megelőző helyzet visszaállítása iránti jog megilleti, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a kereset összecszerűségének tárgyában a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: sem a kölcsönszerződés I.3.8. pontjában, sem pedig az üzletszabályzat 4.3.1. pontjában foglaltak nem feleltek meg a Hpt. 213. § /1/ bekezdés d) pontja szerinti részletes meghatározásnak. A hiteldíj alperes általi egyoldalú módosítására okot adó körülményeket teljes egyértelműséggel, világos és félreérthetetlen tartalommal kell meghatározni, ahogy

azt is, hogy ezen körülmények milyen módon gyakorolnak hatást a fogyasztókkal kötött szerződésre. A perbeli szerződési feltételek nehezen értelmezhetőek, ellenőrizhetetlenek, egzakt tartalommal nem bírnak, ezért a szerződés ez okból semmis.

A Hpt. 213. § /1/ bekezdés c) pontjára alapított érvénytelenségi okot a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a deviza vételi és eladási árfolyam között jelentkező különbözet (árfolyamrés) költség, amely még az árfolyam változatlansága mellett is szükségképpen többlet terhet jelent a fogyasztó számára az egyenmű árfolyam alkalmazásához képest. Ebből fakadóan e költséget a szerződésnek a Hpt. hivatkozott rendelkezése alapján fel kellett volna tüntetnie.

A másodfokú bíróság szerint a semmisségi okok közül legfeljebb az árfolyamrés mint költség szerződésben való feltüntetésének hiánya lenne kiküszöbölhető vonatkozó peradat alapján, de az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeinek részletes meghatározása nem. Mivel a szerződés részleges érvénytelensége megállapításának nem volt helye, a másodfokú bíróság a semmisség jogkövetkezményeként a szerződéskötés előtt fennállt helyzet visszaállítását rendelte el.

A jogerős közbenső ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az alperes a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a kereset elutasítását, harmadlagosan a perbeli kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy a deviza vételi és eladási árfolyam közötti különbség mértéke 3,90 %. Negyedlegesen a perbeli kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős közbenső ítélet a Hpt. 213. § /1/ bekezdés c) és d) pontjába, 213. § /3/ bekezdésébe, a Ptk. 237. § /1/ bekezdésébe, /2/ bekezdésének második fordulatába, a Ptk. 239. § /2/ bekezdésébe és a Ptk. 685. § e) pontjába ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a 2/2012.(XII.10.) PK véleményben foglalt iránymutatást nem vette figyelembe, így tévesen állapította meg, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő, szabályozó szerződéses rendelkezések nem felelnek meg a Hpt. 213. § /1/ bekezdés d) pontjában foglaltaknak. Tévedett a másodfokú bíróság akkor is, amikor az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállításáról rendelkezett: ez nem felel meg a Kúria vonatkozó joggyakorlatának, illetve a Ptk. hivatkozott rendelkezéseinek sem.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt az abban hivatkozott indokok alapján jogszabálysértőnek találta.

A jogerős közbenső ítélet a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontja alapján állapította meg.

A Kúria egyetért az alperes felülvizsgálati kérelmében írtakkal annyiban, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamrés feltüntetésének hiányára tekintettel nem a Hpt. 213 § (1) bekezdés c) pontja alapján érvénytelen. A Kúria a 2/2014. PJE határozatának 3. pontjában úgy foglalt állást, hogy fogyasztói devizaalapú kölcsönszerződésekben az árfolyamrés alkalmazása tisztességtelen, egy ilyennek minősülő szerződési feltétel feltüntetésének elmaradása pedig nem teszi a kölcsönszerződést a Hpt. 213 § (1) bekezdésébe ütközővé.

A perbeli kölcsönszerződés 3.8. pontja az egyoldalú szerződésmódosítás kapcsán azt tartalmazza, hogy a kamatok, díjak, jutalékok, költségek mértékét bármikor a pénzpiaci viszonyok változásától függően jogosult az alperes szerződésmódosítás nélkül megváltoztatni. A IV.4. pontban a szerződés nem vitásan utal az Üzletszabályzatban írtakra, de csak a szerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza azon feltételek, körülmények részletes meghatározását, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható. A Kúria megítélése szerint a per tárgyát képező szerződés 3.8. pontja ezen törvényi követelménynek nem felel meg. A hivatkozott szerződéses rendelkezés nem utal közvetlenül az Üzletszabályzatnak az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő rendelkezésére, a IV.4. pont pedig csak a szerződésben nem szabályozott körben rendeli az üzletszabályzat rendelkezéseit alkalmazni. Így tehát nem az Üzletszabályzat alperes által hivatkozott rendelkezései alapján kellett a jogvitát eldönteni, hanem a kölcsönszerződés hivatkozott pontja alapján. A vonatkozó kölcsönszerződési rendelkezés pedig nem felel meg a részletes meghatározás követelményének. Így a Hpt. 213 § (1) bekezdés d) pontjába ütközik.

A 6/2013. PJE határozat 5. pontja értelmében a Hpt. 213 § (1) bekezdés d) pontjába ütköző szerződés részlegesen érvénytelen. Azt tehát helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a perbeli kölcsönszerződés a Hpt. 213 § (1) bekezdés d) pontjába ütközik, ennek azonban nem a helyes jogkövetkezményét vont le. A teljes szerződés érvénytelensége a hivatkozott indokok alapján fel sem merülhet, csak részleges érvénytelenség megállapítására kerülhet sor.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítélettel megváltoztatta és a perbeli szerződés 3.8. pontja érvénytelenségét megállapította.

A folytatódó eljárásban tisztázni szükséges, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás megtörtént-e. (Az elszámolás megtörténteire vonatkozó alperesi bejelentést a felperes a felülvizsgálati eljárásban vitatta.) Az alapján a felperest a tisztességtelen egyoldalú szerződésmódosításra tekintettel milyen összeg illeti meg. Ennek ismeretében lehet a kereset marasztalára vonatkozó része tekintetében dönteni.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdés szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésére - az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felülvizsgálati eljárás illetéke az Itv. 43. § (1) bekezdése alapján 70.000 Ft, ezért az alperes az általa tévesen lerótt felülvizsgálati eljárási illeték különbözetét az adóhatóságtól visszaigényelheti.

Budapest, 2015. június 30.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró